

Petrol Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 30.3.1983 Sayı : 18003)

Kanun No.
2808

Kabul Tarihi
28 . 3 . 1983

MADDE 1. — 6326 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine aşağıdaki 42 nci fıkra eklenmiştir.

42. Türk Silahlı Kuvvetleri ve Türkiye'nin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzelkişilerinin ve Türkiye'deki tasfiyehanelerin petrol tasfiye etmeleri için kullandıkları petrol ve Türkiye hudutları ve karasuları dahilinde her türlü yabancı kara, deniz ve hava vasıtalarına verilen petrolün tümüne «memleket ihtiyacı»;

MADDE 2. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 6. — Petrol ile ilgili; müsaade, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi alma hakkı Devlet adına, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına aittir. Ortaklık bu hakkı bizzat veya idaresine ve sermayesine hâkim olduğu uzman kuruluşlar aracılığı ile kullanır veya bu Kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredebilir. Ancak, iktisap edilen ruhsatlar kanunda gösterilen sınırlayıcı hükümleri aşamaz.

Kuruluş amacına uygun olmak şartıyla, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dölaysıyla Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarına, Devlet adına, Bakanlar Kurulu kararıyla belge verilebilir.

Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzelkişilerine müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve bu Kanunun 60 ncı maddesinde yazılı şartlarla Bakanlar Kurulu kararıyla belge verilebilir.

MADDE 3. — 6326 sayılı Kanunun 6987 sayılı Kanunla değişik 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13. — 1. Petrol hakkı sahipleri, 1 Ocak 1980 tarihinden sonra keşfettikleri petrol sahalarında ürettikleri hampetrol ve tabii gazın tamamı üzerinden, kara sahalarında % 35'ini ve deniz sahalarında % 45'ini ham veya mahsul olarak ihraç etmek hakkına sahiptirler, geri kalan kısım ile 1 Ocak 1980 tarihinden önce bulunmuş sahalarından üretilen hampetrol ve tabii gazın tamamı ve bunlardan elde edilen petrol mahsulleri memleket ihtiyacına ayrılır.

Petrol hakkı sahiplerinin ürettikleri hampetrol ve tabii gazdan memleket ihtiyacını karşılamak üzere ayrılan kısmına piyasa fiyatı uygulanır. Piyasa fiyatının teşekkülüne esas olan ve bu Kanunun 3 üncü maddesininin 25 inci fıkrasında zikredilen unsurları ve uygulama esaslarını tespitine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulu bu yetkiyi gerektiğinde Bakanlara devredebilir.

Petrol hakkı sahibince kendi petrolü için talep ettiği piyasa fiyatına esas olan serbest rekabet fiyatı Bakanlıkça bu esaslar dahilinde değerlendirilerek onaylanır. Dünya serbest rekabet fiyatları değişikçe bu işlem tekrarlanır.

Ülkede petrol mahsullerinin fiyatlarının teşekkülüne esas olan unsurların ve uygulama esaslarının belirlenmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2. Bakan, mevcut kuyulardan kâfi miktarda petrol istihsal etmelerini petrol hakkı sahiplerinden isteyebilir. Bununla beraber hiç bir petrol hakkı sahibi;

a) Kuyulardan en iyi verime azamî istihsal nispetinden fazla istihsal yapmakla,

b) Diğer petrol müstahsillerinden istenilenden daha büyük nispette istihsalini artırmakla mükellef tutulmaz.

Ancak milli emniyetin veya hakkaniyetin gerektirdiği veya israfı önlemenin emrettiği nispette, Bakanlar Kurulu kararıyla, bu kaideden inhiraf edilebilir.

MADDE 4. — 6326 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Diğer bir makamın yetki alanına giren bir hususu da ihtiva eden bir müracaat hakkında karar almadan önce, Bakanlık ilgili merciin muvafakatını alır. İlgili merciler Bakanlık tarafından bu madde ile ilgili olarak yapılan talepleri öncelik ve ivedilikle incelemeye ve iki ay içinde sonuçlandırmaya mecburdurlar. Bu süre içerisinde sonuçlandırılmayan taleplere muvafakat verilmiş sayılır.

MADDE 5. — 6326 sayılı Kanununun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 25. — Müracaat ve petrol hakkı sahibi, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından alınan ve müra-caat, müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belgeden doğan haklarına tesir eden kararlara karşı bu Kanun hükümleri dairesinde tebliğ tarihinden itibaren yirmi gün içinde Bakana itiraz edebilir.

MADDE 6. — 6326 sayılı Kanununun 1702 sayılı Kanunla değişik 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 30. — Bakan, kendisine itiraz yolu ile intikal eden ihtilafları en çok yirmi gün içinde karara bağ-lar ve Bakanın bu kararı en çok on gün içinde ilgililere tebliğ olunur.

MADDE 7. — 6326 sayılı Kanununun 1702 sayılı Kanunla değişik 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 31. — Bu Kanun hükümleri dairesinde itiraz etmek ve Danıştayda dava açmak süresi kararların tebliği tarihinden itibaren yirmi gündür.

Danıştay bu davaları öncelik ve ivedilikle karara bağlar.

MADDE 8. — 6326 sayılı Kanununun 1702 sayılı Kanunla değişik 32 nci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıda-ki şekilde değiştirilmiştir.

1. Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne petrol hakkı ile ilgili olup kesinleşen kararlarının onbeş gün içinde Resmî Gazete ile ilan edilmesi zorunludur. Her türlü mükellefiyet bu ilan ile başlar.

MADDE 9. — 6326 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Petrol İşleri Genel Müdürlüğü müsaade talebi hakkındaki kararını, müracaat tarihinden itibaren alt-mış gün içinde vermeye mecburdur.

MADDE 10. — 6326 sayılı Kanununun 1702 sayılı Kanunla değişik 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde de-ğiştirilmiştir.

Madde 52. — 1. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan arama ruhsatnamesi müracaatlarının muhte-vası ilk müracaatı takiben dört iş günü gizli tutulur.

a) Bu süre içinde aynı arazi parçasını kısmen veya tamamen ihtiva eden başka bir veya birden fazla müracaat yapılmışsa bu müracaatlar aynı günde yapılmış sayılarak Genel Müdürlükçe bu Kanunun 4 üncü ve 51 inci maddeleri çerçevesinde değerlendirilir.

b) Birinci müracaatı takiben dört iş günü içinde aynı arazi parçasının tamamı veya bir kısmı için baş-ka bir arama ruhsatnamesi müracaatı yapılmamışsa talep Genel Müdürlükçe 4 ve 51 inci maddeler dikkate alınarak karara bağlanır.

c) Birinci müracaatı takiben dört iş gününden sonra yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen veya tama-men ihtiva eden arama ruhsatnamesi müracaatları değerlendirmeye tabi tutulmaz.

2. Reddedilen arama ruhsatnamesi müracaat sahasına veya terkedilen bir arama sahasına, red veya terk keyfiyetinin kesinleşip Resmî Gazetede ilanını takiben yapılacak müracaatlar hakkında da yukarıdaki hüküm-ler uygulanır.

3. Usulüne uygun olarak yapılmış olan müracaatlar Genel Müdürlükçe en geç üç ay içinde sonuca bağlanarak Bakana sunulur. Bakan bu Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci bendi ve 20 nci maddesi hükümleri dahilinde takdir hakkını kullanarak gerekli kesin kararı en geç yirmi gün içinde verir.

MADDE 11. — 6326 sayılı Kanunun 6558 ve 1702 sayılı kanunlarla değişik 53 üncü maddesinin 2 nci ve 4 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Bir bölgede bir tüzelkişi aynı zamanda en fazla sekiz arama ruhsatnamesine sahip olabilir. Ancak, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, toplam ruhsat adedi petrol arama bölgesi sayısının on katını aşmamak kaydıyla, her bölgede en çok oniki adet arama ruhsatı alabilir.

4. Kanunî süresi sona eren veya terk edilen bir arama ruhsatnamesinin kapsadığı arama sahası için, aynı tüzelkişi tarafından bir yıl içinde yeniden müracaatta bulunulamaz.

MADDE 12. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 55 inci maddesinin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Bir arama ruhsatnamesinin süresi dört yıldır.

2. Bir bölge dahilinde arama sahalarının herhangi birinde bu Kanun hükümlerine riayet etmek suretiyle ve hüsnüniyetle aramaya devam eden bir arayıcının o bölgedeki arama ruhsatnameleri süresi ihtiyaca göre iki yılı aşmamak üzere uzatılabilir.

Ancak, ikinci yılın sonunda arayıcının çalışmalarını keşif ihtimalini doğuracak durumda ise uygun bir programla uzatma talebinde bulunulması halinde, Bakanlar Kurulu teminat karşılığında süreyi iki yıla kadar daha uzatabilir. Teminatın cinsi ve miktarı Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir. Programda öngörülen hususların yerine getirilmemesi halinde teminat Hazineye irat kaydedilir.

3. Bu madde hükümlerine göre yapılan uzatmalar dahil 4 üncü fıkra hükmü müstesna olmak üzere bir arama ruhsatname süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren sekiz yıldan fazla olamaz.

MADDE 13. — 6326 sayılı Kanunun 6558 ve 1702 sayılı kanunlarla değişik 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 56. — Arayıcı, her arama sahası için Devlet hakkı ödemekle yükümlüdür. Devlet hakkı, arama sahasının hektarı başına yılda;

1, 2, 3 üncü yıllar için 40

4 ve 5 inci yıllar için 80

5 inci yıldan sonra her yıl için 120 Türk Lirasıdır.

Bakanlar Kurulu, bu miktarları on katına kadar artırabilir.

Arayıcının bir yıl zarfında fiilen yaptığı jeolojik araştırma ve sondaj masrafları o yıl içinde ödeyeceği toplam Devlet hakkından tenzil edilir. Ancak, tenzil edilecek miktar toplam Devlet hakkının yüzde ellisinden fazla olamaz.

Yukarıda belirtilen Devlet hakkı deniz aramalarında su derinliği ve çalışma şartları göz önüne alınarak Bakanlıkça yüzde elli oranına kadar azaltılabilir.

MADDE 14. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 58 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Arayıcı, aynı bölgeye dahil arama sahalarının herhangi birinde o bölgeye ait en eski ruhsatnamesinin tarihinden itibaren en geç üç yıl içinde arama sondajlarına başlamaya mecburdur. Bu süre Bakanlar Kurulunca cinsi ve miktarı saptanacak teminat karşılığında, en çok bir yıl daha uzatılabilir.

Arayıcının mükellefiyetini yerine getirmemesi halinde teminat hazineye irat kaydedilir.

MADDE 15. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 60 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 60. — Bir işletme ruhsatnamesi, işletmeciye, bu Kanun hükümlerine tabi olmak kaydıyla, hakkı geçerli olduğu müddetçe, ilgili bulunduğu sahada petrol aramak, inkişaf ettirmek, istihsal etmek. istihsal ettiği petrolü nakletmek ve her safhada satmak haklarını verir.

İşletmeciye, tek başına veya diğer işletmecilerle birlikte talebi halinde sahaların rezerv ve üretim durumu elverişli olmak ve ekonomik olduğu kabul edilmek ve bu Kanunun amacına ve belge ile ilgili diğer hükümlerine uygun görülme kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla belge de verilebilir.

MADDE 16. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 63 üncü maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. İşletme ruhsatnamesinin verilmesiyle arama ruhsatnamesi nihayet bulur. Ancak, arama sahasının arta kalan bölümü için hak sahibi tarafından yeniden arama ruhsatı talebinde bulunulur ise, bu talep Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne Kanunun 53 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası hükmü dışında değerlendirilebilir.

MADDE 17. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 69 uncu maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. İşletmeciler her işletme sahası için bir Devlet hakkı ödemekle mükellefler. Devlet hakkı işletme sahasının hektarı başına yılda;

1 inci yıl için	225
2 nci yıl için	300
3 üncü yıl için	375
4 üncü yıl için	450
5 inci yıl için	600
6 ncı ve müteakip yıllar için	750 Türk lirasıdır.

Bakanlar Kurulu, bu miktarları on katına kadar artırılabilir.

MADDE 18. — 6326 sayılı Kanunun 6558, 6987, 1702 ve 2217 sayılı kanunlarla değişik 112 nci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Bir petrol hakkı sahibi bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına Türkiye'deki petrol ameliyesi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletilmesine ait malzemeler hariç olmak üzere Genel Müdürlükçe liuzumlu görülen malzemeyi, akaryakıtı ve kara, deniz, hava nakil vasıtalarını münhasıran bu ameliyelerde kullanılmak kaydıyla, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerden muaf olarak ithal edebilir. Ancak; Bakanlar Kurulu, Türkiye'de istihsal veya imal edilen ve evsafı, mevcudu ve emre amade miktarı bakımından ithal edilen benzeri maddelerle kıyası kabul bulunan maddelerin isimlerini içeren, ayrıntılı bir liste neşrederek bu listede gümrükten muaf olarak ithal edilmekte bulunan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Bu liste ülkenin sanayideki gelişmesine paralel olarak değiştirilebilir. Listeler yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler bu Genel Müdürlükçe gerekliliği onaylanmak kaydıyla, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, muafiyetten faydalanırlar.

Bu fıkrada öngörülen istisna ve muafıklardan faydalanma süresi 2020 takvim yılı sonuna kadardır.

MADDE 19. — 6326 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 114. — Petrol hakkı sahibi, 13 üncü maddenin 1 inci fıkrası mucibince ihraç hakkına sahip olduğu petrol ile bu petrolden imal ettiği petrol mahsullerini her türlü ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç edebilir. İhraç edilen hampetrol, tabii gaz ve petrol mahsullerinin ihraç fiyatları bunların serbest rekabet emsal fiyatları ile değerlendirilerek Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne tespit edilir. Bu fiyatlar, Bakan

onayı ile yürürlüğe girer. Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne değerlendirmede, tabii gazın kalori eşdeğeri yönünden hampetrol ihraç fiyatına bağlılığı ve alıcı piyasasına yakınlığı esas alınır.

MADDE 20. — 6326 sayılı Kanunun 6558 ve 1702 sayılı kanunlarla değişik 115 inci maddesine aşağıdaki 4 üncü fıkra eklenmiştir.

4. a) Petrol hakkı sahibi bu Kanunun 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre ihracına izin verilen petrolden sağladığı döviz, yurt dışında muhafaza edebilir.

İhracına izin verilen petrolden sağlanan dövizin ihraç tarihindeki kur üzerinden Türk Lirası karşılığı petrol hakkı sahibinin kanunî defterlerine hâsılat olarak kaydedilir.

b) Yurt dışında muhafaza edilen döviz tutarı;

(1) Petrol hakkı sahibi tarafından Türkiye'ye ithal edilmiş müseccel sermaye ile ithal edilmiş sermayeyi aşan transfer edilebilecek net kıymetlerin transferinde mahsup edilir.

(2) Petrol hakkı sahibince, Petrol Kanunu çerçevesinde Türkiye'deki kendi petrol ameliyesi için gerekli her türlü dövizli ödemelerde kullanılabilir. Ancak, bu ödemeler Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye sayılmaz.

(3) Yurt dışında muhafaza edilen dövizin Türk Lirası karşılığı, bu Kanunun transfer hükümleri uygulamasında nakdî fon olarak değerlendirilir.

Yurt dışında muhafaza edilen dövizin, gerek ithal edilmiş sermayeye gerekse ithal edilmiş sermayeyi aşan transfer edilebilecek net kıymetlere mahsubunda bu Kanunun 116 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen döviz kurlarına ilişkin esaslar uygulanır.

c) Petrol hakkı sahibi her yıl Haziran ayı sonu itibarıyla (b) bendindeki mahsup ve kullanma işlemleri dışında kalan döviz tutarı üzerinden mutabakat sağlayarak bakiyeyi T.C. Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına aktarır. Petrol hakkı sahibi bu hesapta biriken dövizin (b) bendinde belirtilen maksatlar için ve anılan bentte yer alan esaslar dahilinde kullanılmasını talep edebilir.

d) Bu hükümler, petrol hakkı sahibi Türk sermaye şirketlerinin yabancı ortaklıklarla müştereken yapacağı aramalarda keşfedilecek sahalardan üretilen petrolden yabancı ortaklığın payına düşen bölüm için de geçerlidir.

e) Türk sermaye şirketlerinin bu fıkra hükümleri gereğince yurt dışında muhafaza edebileceği dövize ilişkin miktar ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 21. — 6326 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 119. — Bir petrol hakkı sahibinin, petrol ameliyatının ifası için kendisine lüzumlu olabilecek yabancı idarî ve meslekî personelle mütehasss işçileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının uygun görüşü ve İşçileri Bakanlığının izni ile, 2007 sayılı Türkiye'de Türk Vatandaşlarına Tahsis Edilen Sanat ve Hizmetler Hakkında Kanun Hükümlerinden istisna edilerek çalıştırılabilir.

MADDE 22. — 6326 sayılı Kanunun 1702 sayılı Kanunla değişik 121 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 121. — Petrol hakkı sahibi Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, bu Kanunun 56 ncı maddesinde öngörülen mükellefiyete tabi değildir.

MADDE 23. — 6326 sayılı Petrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 3. — Yerden çıkarılabilen katı hidrokarbonlardan asfaltit, bitümlü şistler ve bitümlü şeyl gibi, petrol mahsullerinin üretilmesine elverişli olabilecek sahalar, Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile Petrol Kanunu kapsamına alınabilir.

MADDE 24. — 6326 sayılı Kanunun 72 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlemeye başlamış olan itiraz, itirazları inceleme ve yargı mercilerine başvurma süreleri bu Kanunun yayımı tarihinden önce uygulanan hükümlere tabidir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının her bölge için almış olduğu arama ruhsatnameleri sayısı bu Kanunda belirtilen süreler sonuna kadar geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yaptığı arama ruhsatnamesi müracaatları ile kanunî süreleri sona eren arama ruhsatnamelerinin yeniden iktisabı için yapmış olduğu müracaatlar, arama ruhsatnamelerinin toplam adedi petrol bölgesi sayısının on katını aşmamak kaydıyla, bu Kanunun yayımı tarihinden önce uygulanan hükümlere tabi tutulabilir.

MADDE 25. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 26. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Danışma Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
4	62	204
14	47	2
	51	219:220
	52	237:267
	53	272:317
	54	321:352

I - Gerekçeli 307 S Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 51 inci Birleşimine, 554 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 137 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri, Butçe - Plan ve İktisadi İşler Millî Güvenlik Konseyi İhtisas komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : Danışma Meclisi 1/149, Millî Güvenlik Konseyi 1/485.